

An aerial photograph of Helsinki, Finland, taken at sunset. The city's dense urban landscape is visible, with numerous buildings and the harbor in the foreground. The sky is a mix of orange, pink, and blue. The text is overlaid on the image.

Korkeakoulujen aloituspaikat ja hakijat Uudellamaalla

Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajien ja rehtoreiden yhteistyöfoorumin yhteiskokous 22.3.2022

Riikka Vataja

Johtava asiantuntija

Helsingin seudun kauppakamari

KAUPPAKAMARI

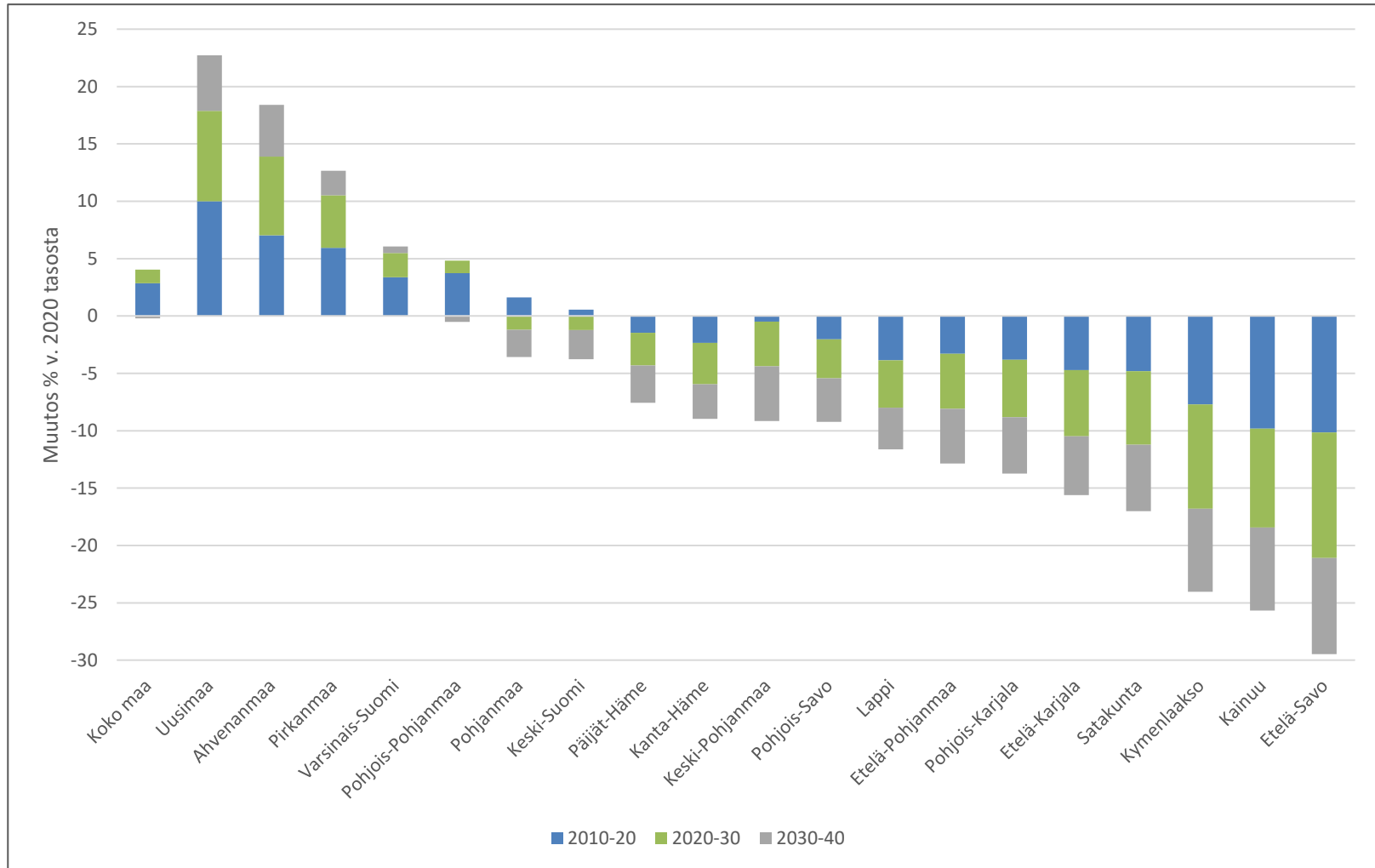
Ennakointikamari kaudella 2020 – 2023

- Ennakointikamarin tavoitteena on:
 - Tukea ja edistää alueen yritysten, koulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen ja viranomaisten yhteistyötä ja osaamisen ekosysteemin muodostumista
 - Laatia tilannearvioita Uudenmaan työvoiman kysynnästä ja tarjonnasta sekä osaamistarpeista nyt ja lähitulevaisuudessa (0-5 vuotta)
 - Vaikuttaa Uudenmaan elinvoimaan ja kilpailukykyyn
- Isommat tilannearviot julkaistaan kaksi kertaa vuodessa, viimeisin tilannearvio julkaistiin joulukuussa 2021. Helsingin seudun kauppakamari toteuttaa kaksi kertaa vuodessa osaamistarpeita kartoittavan kyselyn jäsenistölleen, muuten tilannearviot ja nostot perustuvat jo olemassa oleviin tiedontuotantoihin ja aineistoihin.

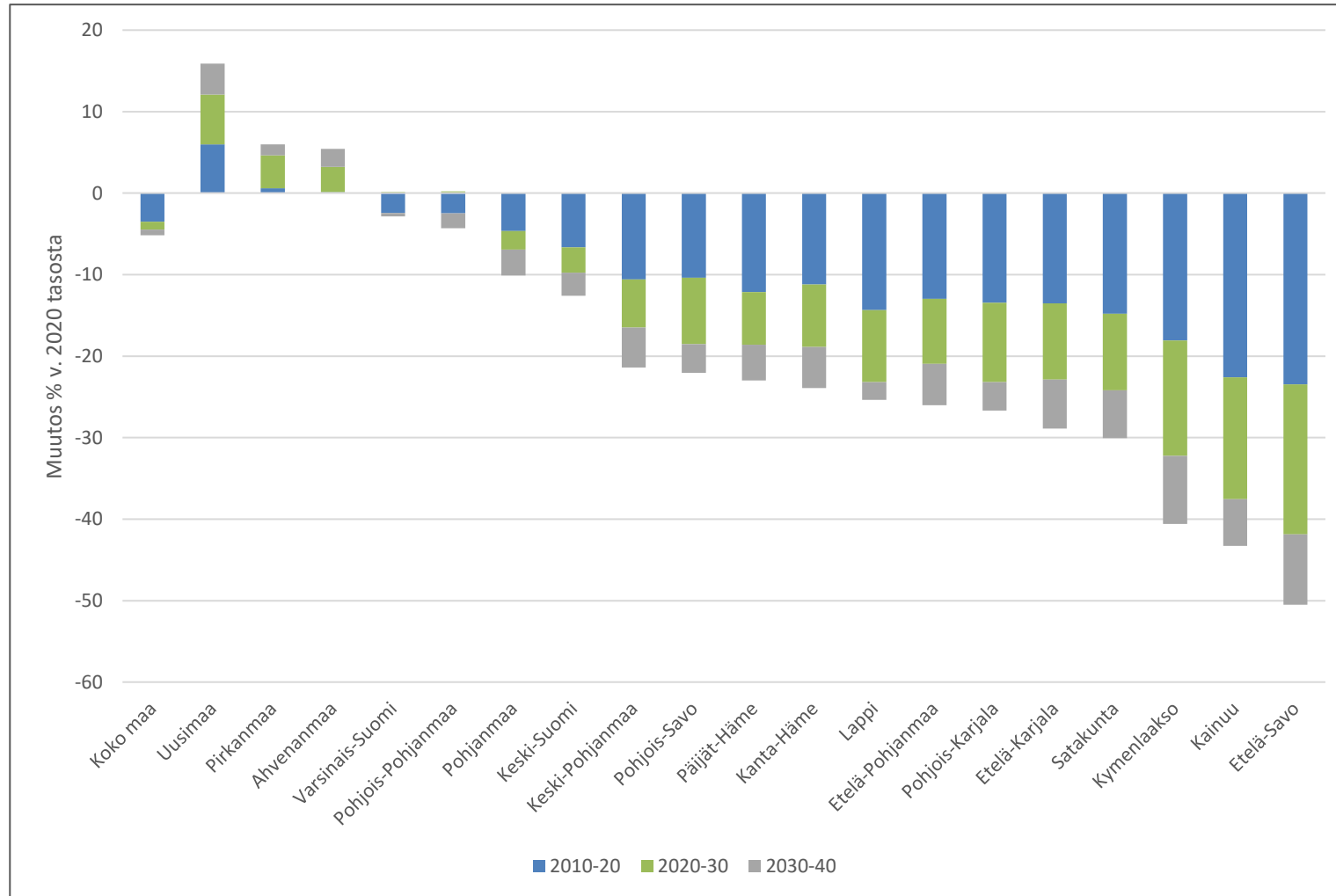
Ennakointikamari 2020 - 2023

- Stadin AO
- Vantaan ammattiopisto Varia
- Espoon seudun koulutuskuntayhtymä Omnia
- Taitotalo
- MERCURIA Kauppiaitten kauppaooppilaitos Oy
- Helsinki Business College Oy
- Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä Keuda
- Careeria
- STEP-koulutus
- Suomen Diakoniaopisto Oy
- Hyria Koulutus oy
- Laurea
- Haaga-Helia
- Metropolia
- Helsingin yliopisto
- Uudenmaan liitto
- Uudenmaan ELY-keskus
- Uudenmaan TE-toimisto
- Helsingin seudun kauppakamari

Väestönmuutos maakunnittain v. 2010-2020 ja ennuste v. 2020-2040

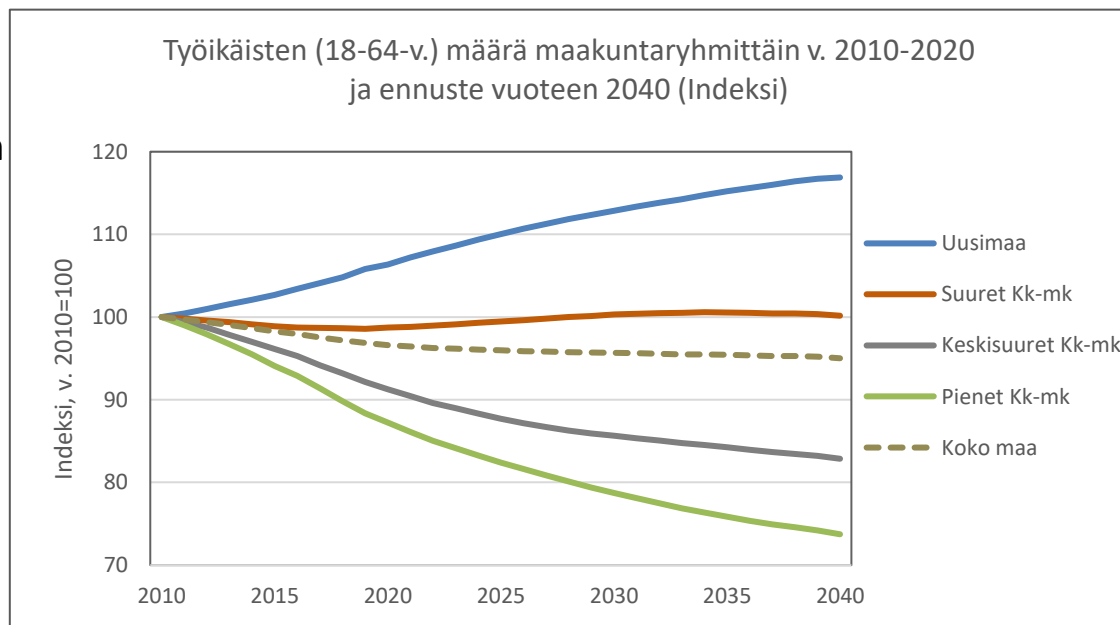
Työikäisen väestön (18-64-v.) muutos maakunnittain v. 2010-2020 ja ennuste v. 2020-2040

Työikäinen väestö maakuntaryhmissä

- Suomen maakunnat jaetaan seuraavassa korkeakoulusektorin koon perusteella neljään osaan:
 - Uusimaa, noin 16 000 korkeakoulujen aloituspaikkaa*
 - Suuret korkeakoulumaakunnat (Varsinais-Suomi, Pirkanmaa, Pohjois-Pohjanmaa), 5 000 – 7 000 aloituspaikkaa
 - Keskisuuret korkeakoulumaakunnat (Pohjois-Savo, Pohjois-Karjala, Keski-Suomi, Pohjanmaa, Lappi), 2000 – 5000 aloituspaikkaa
 - Muut maakunnat (Satakunta, Kanta-Häme, Päijät-Häme, Kymenlaakso, Etelä-Karjala, Etelä-Savo, Etelä-Pohjanmaa, Keski-Pohjanmaa, Kainuu, Lappi), alle 2000 aloituspaikkaa.
- Uudellamaalla työikäisen väestön kasvun ennustetaan jatkuvan koko Tilastokeskuksen ennusteperiodin ajan. Suurissa yliopistomaakunnissa työikäisen väestön ennustetaan pysyvän jokseenkin samalla tasolla ennustejakson loppuun asti.
- Muissa yliopistomaakunnissa sekä muissa maakunnissa työikäisen väestön vähenemisen ennustetaan jatkuvan hidastuvasti.
- Jyrkintä väheneminen on pienten korkeakoulumaakuntien ryhmässä.

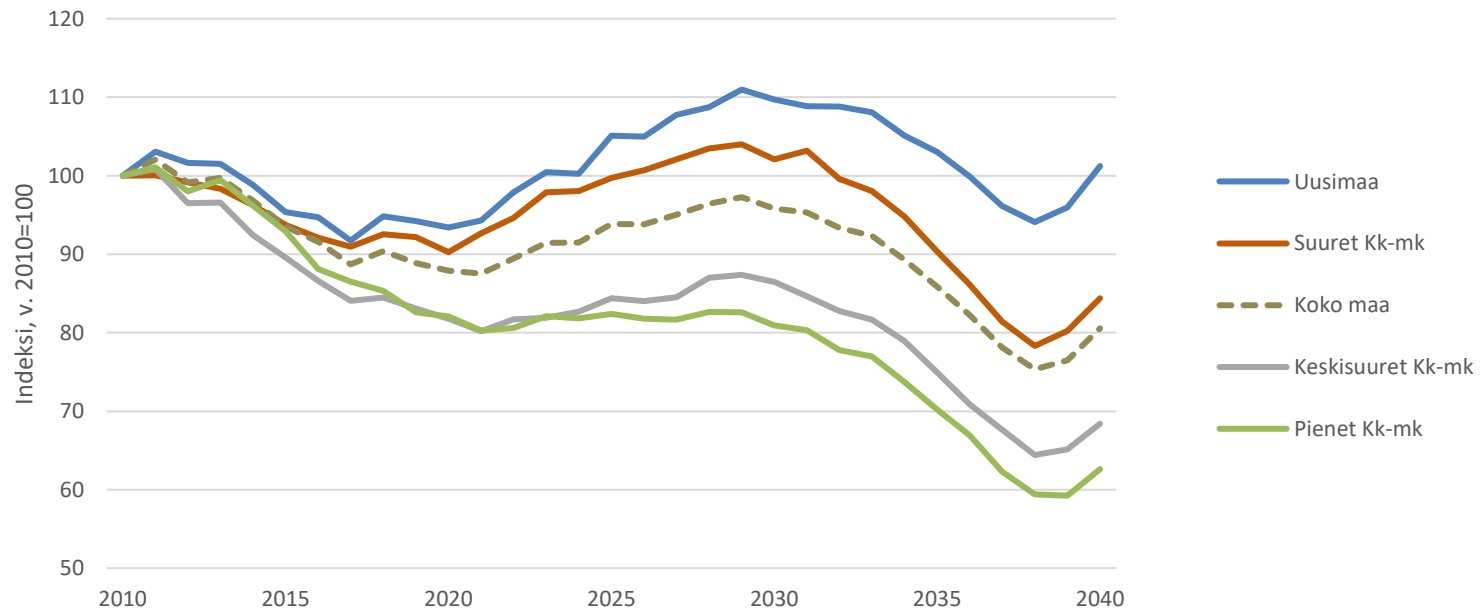
- Aloituspaikat vuodessa maakuntaa kohti 2019-21 (ka).
Tietolähde: Opetushallitus, Vipunen-tietokanta

Opiskeluikäinen väestö maakuntaryhmissä

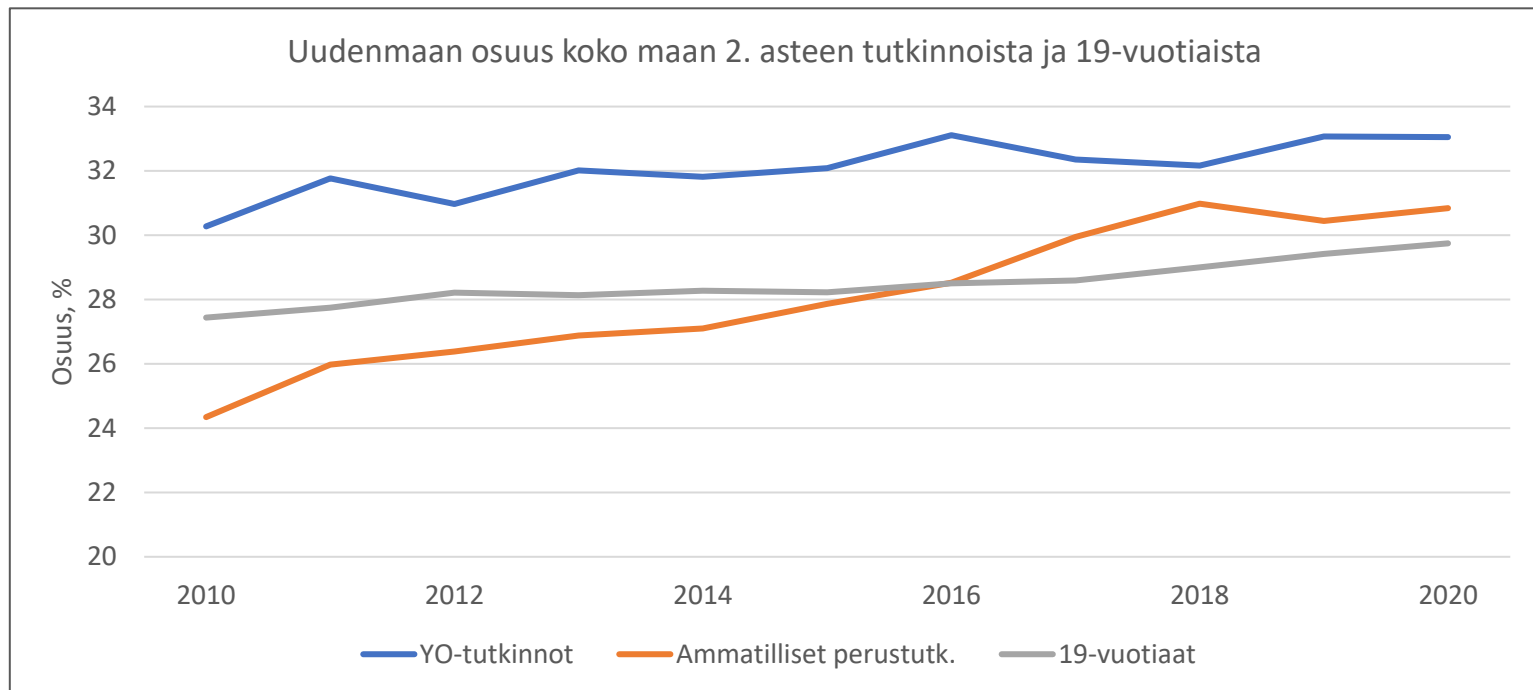
- 19-vuotiaiden määrä laski 2010-luvulla koko maassa yli 10 %, johtuen 1990-luvulla syntyneiden ikäluokkien pienenemisestä. Sen sijaan 2020-luvulla 19-vuotiaiden määrän ennustetaan kääntyvän nousuun aikaisempaa suurempien ikäluokkien tullessa opiskeluikään. Käänteeseen jyrkkään laskuun ennakoidaan tapahtuvan 2020-luvun lopulla.
- Maakuntaryhmien väliset erot ovat suuria. Uudellamaalla 19-vuotiaiden määrän ennakoidaan olevan suurempi vuonna 2040 kuin 2020.

19-vuotiaiden määrä maakuntaryhmittäin v. 2010–2020 ja ennuste vuoteen 2040 (Indeksi).

Toisen asteen tutkinnot ja 19-vuotiaat Uudellamaalla

- Uudenmaan osuus Suomen koko väestöstä on 31 % ja 19-vuotiaista 30 % (v. 2020)
- Uudenmaan osuus ylioppilastutkinnoista on 33 % ja ammatillisista perustutkinnoista 31 % (v. 2020)
- Osuudet kasvoivat systemaattisesti 2010-luvulla – nopeimmin ammatillisten perustutkintojen osuus.

Korkeakoulujen aloituspaikat suhteessa toisen asteen tutkintoihin maakunnittain

- Korkeakoulujen aloituspaikkamäärä suhteessa toisen asteen tutkinnon suorittaneisiin kuvaa korkeakoulujen opiskelupaikkojen tarjonnan suhdetta oman maakunnan opiskelupaikkakysyntään.
- Koko maassa aloituspaikkoja 0,85 yhtä toisen asteen tutkinnon suorittanutta kohti.
- Uudellamaalla suhdeluku oli 0,7 yhtä toisen asteen suorittanutta kohti, pienempi kuin suurissa tai keskisuurissa korkeakoulumaakunnissa.
- Viidessä kärkimaakunnassa, jotka ovat suuria tai keskisuuria korkeakoulumaakuntia, suhdeluku oli välillä 1-1,4.
- Alimmat suhdeluvut olivat pienissä korkeakoulumaakunnissa.

Maakuntaryhmät:

Uusimaa

Suuret korkeakoulu-mk

Keskisuuret korkeakoulu-mk

Pienet korkeakoulu-mk

Koko maa

2. Asteen tutkinnot:

- YO- tutkinto ja ammatilliset perustutkinnot
- koko vuosi 2020
- YO-tutkinnot kevät ja syksy 2020

Aloituspaikat:

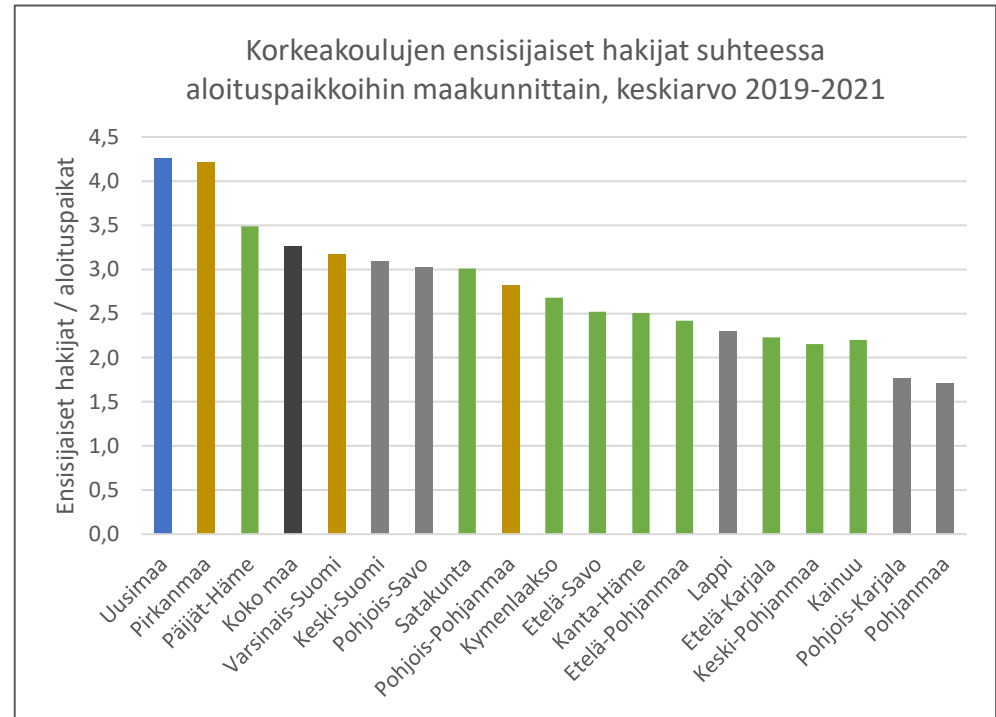
- syksy 2020 ja kevät 2021 yhteensä
- yhteishaku
- yliopistot ja ammattikorkeakoulut koulutuspaikan sijainnin mukaan

Tietolähde:

- Opetushallitus, Vipunen-tietokanta

Ensisijaiset hakijat suhteessa korkeakoulujen aloituspaikkoihin maakunnittain

- Uusimaa ja Pirkanmaa ovat selvästi halutuimmat opiskelumaakunnat korkeakouluihin pyrkiville.
- Korkeakoulujen ensisijaisia hakijoita oli Uudellamaalla ja Pirkanmaalla noin 4,3-kertainen määrä suhteessa oppilaitosten aloituspaikkojen määrään, koko maan keskiarvon ollessa 3,3.
- Alimmat suhdeluvut olivat noin 1,7.
- Korkeimmat suhdeluvut painottuvat Uudenmaan ohella suuriin korkeakoulumaakuntiin, mutta niiden ohella myös Päijät-Häme ylittää koko maan keskiarvon.

Maakuntaryhmät:

Uusimaa

Suuret Korkeakoulu-mk

Keskisuuret korkeakoulu-mk

Pienet korkeakoulu-mk

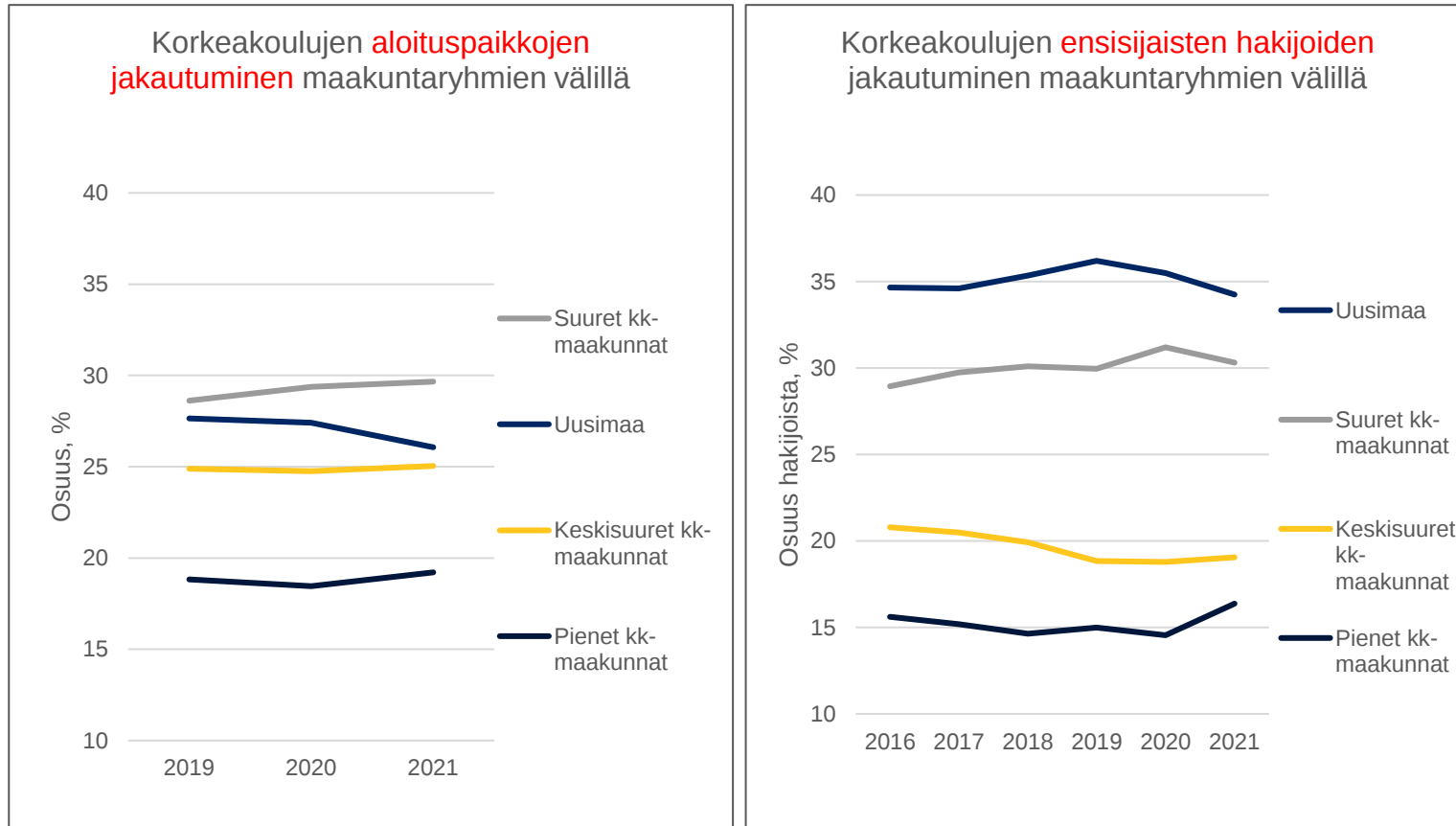
Koko maa

Korkeakoulujen hakijat sekä aloituspaikat:

- koko vuosi , keskiarvo 2019-2021
- yhteishaku
- yliopistot ja ammattikorkeakoulut koulutuspaikan sijainnin mukaan

Tietolähde: Opetushallitus, Vipunen-tietokanta

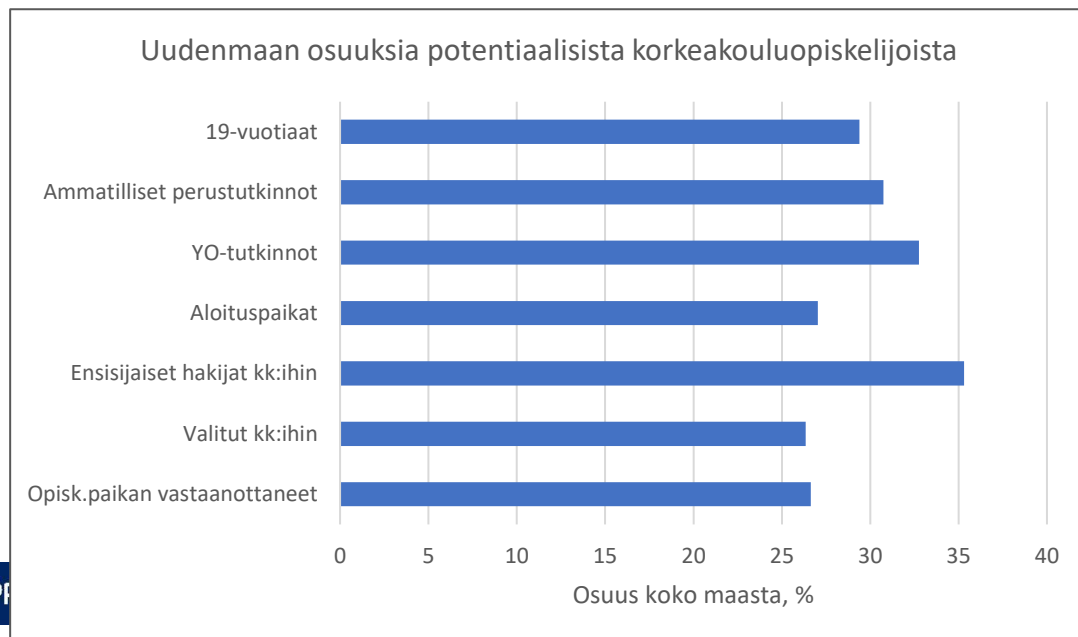
Aloituspaiikkojen ja ensisijaisten hakijoiden jakautuminen maakuntaryhmien välillä

Uudenmaan osuus maan korkeakoulujen yhteishaun aloituspaikoista oli 26,1 % ja osuus korkeakoulujen ensisijaisista hakijoista 34 % vuonna 2021. 19-vuotiaasta väestöstä Uudenmaan osuus oli 31 % vuonna 2021 ja osuus kasvaa edelleen vuosittain. Ensisijaisten hakijoiden osuus Uudellemaalle on kolmanneksen suurempi kuin aloituspaikkojen osuus.

Uudenmaan osuus toisen asteen tutkinnoista ja korkeakouluihin hakijoista

- Uudenmaan osuus 2. asteen tutkintovuoden 19-vuotiaista on 29 %, ammatillisista perustutkinnoista 31 % ja ylioppilastutkinnoista 33 % (keskiarvo 2018-2020).
- Korkeakoulujen ensisijaisista hakijoista osuus on 35 %
- Sen sijaan korkeakoulujen aloituspaikoista ja koulutukseen valituista osuus on 27 %.
- Aloituspaikkojen määrä Uudenmaan korkeakouluissa on alimitoitettu suhteessa opiskelupaikkojen kysyntään, jota indikoivat opiskeluikäisen väestön osuus, 2. asteen tutkintojen osuus sekä maakunnan korkeakoulujen ensisijaisten hakijoiden osuus.

2. Asteen tutkinnot:

- YO- tutkinto ja ammatilliset perustutkinnot
- koko vuosi , keskiarvo 2018-2020

Korkeakouluihin hakijat ja valitut:

- koko vuosi , keskiarvo 2019-2021
- yhteishaku
- yliopistot ja ammattikorkeakoulut koulutuspaikan sijainnin mukaan

Tietolähde: Opetushallitus, Vipunen-tietokanta

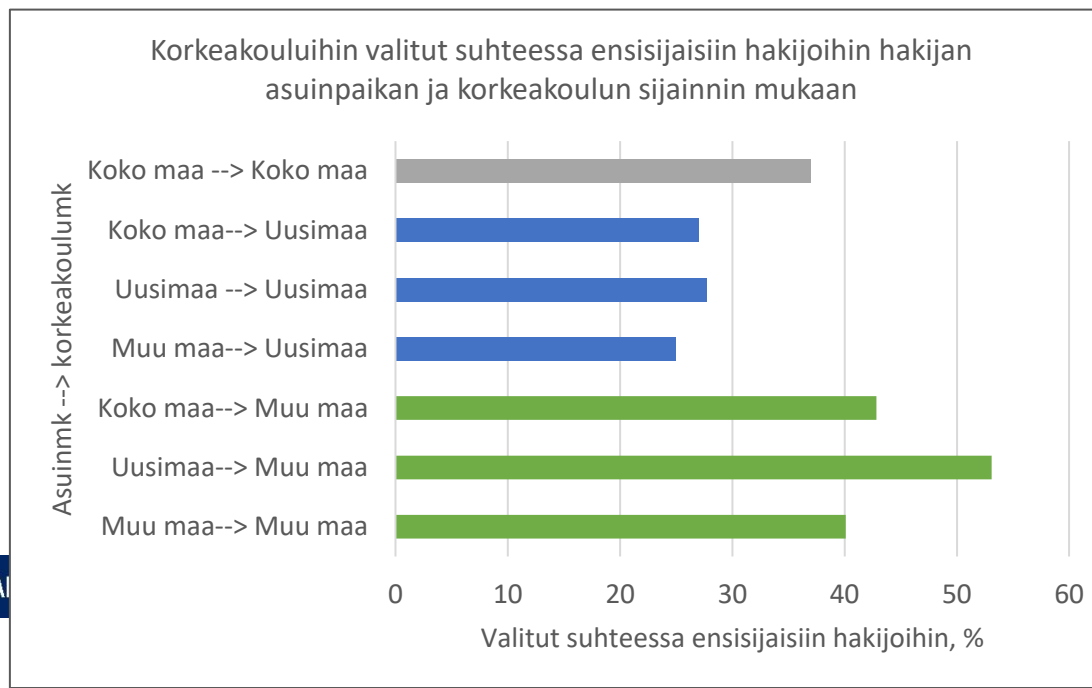
19-vuotiaat

- ka 2018-2020 (31.12.)

Tietolähde: Tilastokeskus

Opiskelemaan valitut suhteessa ensisijaisiin hakijoihin korkeakoulu- ja asuinalueen mukaan

- Suomen korkeakouluihin valittiin keskimäärin 37 % ensisijaisista hakijoista vuosien 2019-2021 yhteishauissa.
- Uudellamaalla sijaitseviin korkeakouluihin opiskelemaan pääsy on huomattavasti vaikeampaa kuin muun Suomen korkeakouluihin.
- Uudenmaan korkeakouluihin valittujen osuus oli 27 % ensisijaisista hakijoista v. 2019-2021; osuus oli hieman korkeampi Uudellamaalla asuvista hakijoista ja hieman alempi muualla asuvista.
- Muun Suomen korkeakouluihin valittiin 43 % ensisijaisista hakijoista; Uudeltamaalta hakevista valittiin 53 % ja muualta maasta hakevista 40 %.
- Viime vuosina noin 7 500 Uudellamaalla asuvaa nuorta aloitti vuosittain opiskelun muiden maakuntien korkeakouluissa ja noin 4 000 muissa maakunnissa asuvaa Uudenmaan korkeakouluissa.

Korkeakoulujen uudet opiskelijat:

- Yhteishaku, varsinainen haku
- Keskiarvo v. 2019-2021
- Hakijan kotimaakunta
- Korkeakoulun sijaintimaakunta
- Huom. Yhteishaussa ulkomaisten hakijoiden osuus marginaalinen

Tietolähde: Opetushallitus, Vipunen-tietokanta

Ulkomaille opiskelemaan lähtevät opiskelijat

- Suomesta ulkomaille lähteneiden ulkomaiseen tutkintoon tähtäävien opiskelijoiden määrä kasvoi nopeasti 2010-luvulla.
 - Lukuvuonna 2018/19 määrä saavutti tähänastisen huipun: 9 703 tutkinto-opiskelijaa
 - Kasvua 78 % lukuvuodesta 2010/11
 - Lukuvuosina 2019/20 ja 2020/21 määrät laskivat: 9 010 opiskelijaa lv. 2020/21.
- Tutkinto-opiskelijoista 95 % opiskeli yliopistoissa ja korkeakouluissa (2020/21), muut pääasiassa 2. asteen oppilaitoksissa.
- Suosituimmat opiskelumaat: Britannia, Ruotsi, Alankomaat, Viro, USA, Latvia, Saksa, joiden yhteenlaskettu osuus oli 77 % lukuvuonna 2020/21.
- Tutkinto-opiskelijoiden lisäksi ulkomaisissa oppilaitoksissa on vuosittain määräraikaisia opiskelijoita, mm. vaihto-opiskelijoita – noin 1 770 lv. 2020/21.
- Suurin osa Suomesta ulkomaille opiskelemaan lähtevistä on kotoisin Uudeltamaalta
 - Arvio: 58 % Uudeltamaalta (OKM) → noin 5 000 – 5 500 opiskelijaa lv. 2020/21.
- Uusia tutkinto-opiskelijoita on viime vuosina aloittanut 1 000 – 1 600 / lukuvuosi
 - Perustuu arvioon, että uusia opiskelijoita on 20-30 % kaikista opiskelijoista lukuvuosittain (Garam)

Tietolähteet:

- Kela: opintoetuustilastot vuosittain
- OKM: Selvitys suomalaisten tutkinto-opiskelusta ulkomailla (dia-aineistot); perustuu Kelan tietoihin. 2015?.
- Irma Garam: Suomalaisten tutkinto-opiskelu ulkomaisissa korkeakouluissa. Opetushallitus, raportit ja selvitykset 2018:8. 2018.

Yhteenveto

- Väestöennusteiden mukaan suurimpien kaupunkiseutujen maakuntien ulkopuolella työikäinen ja opiskeluikäisen väestön supistuminen jatkuu ja potentiaalisten korkeakouluopiskelijoiden määrä vähenee. Uudellamaalla tilanne on päinvastainen: työikäinen ja opiskeluikäinen väestö kasvaa ennusteiden mukaan ainakin 2030-luvun lopulle asti. Muutos lisää edelleen Uudenmaan opiskelupaikkojen tarvetta.
- Aloituspaiikkojen määrä Uudenmaan korkeakouluissa on alimitoitettu suhteessa opiskelupaikkojen kysyntään, jota indikoivat **opiskeluikäisen väestön osuus, 2. asteen tutkintojen osuus sekä maakunnan korkeakoulujen ensisijaisten hakijoiden osuus.**
- Uudenmaan korkeakoulujen osuus koko maan aloituspaiikoista ja opiskelemaan valituista on laskenut useita prosenttiyksiköitä vuodesta 2016 vuoteen 2021.
- Toisen asteen tutkinnon suorittaneiden nuorten kynnys päästä opiskelemaan Uudenmaan korkeakouluihin on huomattavasti korkeampi kuin muun Suomen korkeakouluihin.